

Жанна д'Арк

Готувала учениця 7-Б класу
Кривошей Вікторія

Жанна д'Арк

План представлення:

1) Біографія;

2) Шлях зростання;

3) Військове життя;

4) Військове життя Жанни д*Арк;

5) Полон;

6) Страта та останні дні життя.

БІОГРАФІЯ

Жанна була донькою Жака д'Арка та Ізабелли Роме, що жили в Домремі, селищі, яке належало тоді герцогству Барському. Її батькам належали 20 га землі. Батько Жанни крім роботи на полі виконував обов'язки збирача податків і голови сільської сторожової служби. Вони жили в відокремленій частині північно-східної території, яка залишилася лояльною французькій короні, хоча з усіх боків її оточували бургундські землі. Впродовж дитинства Жанни на село було здійснено кілька рейдів і одного разу його спалили.

На судовому процесі Жанна стверджувала, що їй 19, тож вона, мабуть, народилася у 1412. Вона свідчила також, що вперше до неї прийшло видіння приблизно у 1424, коли їй було дванадцять. Вона була сама в полі й побачила три постаті, в яких упізнала архангела Михаїла, святу Катерину та святу Маргариту, які звеліли їй вигнати англійців і привести дофена у Реймс на коронацію. Вона говорила, що заплакала, коли вони пішли — настільки вони були прекрасними.

Коли їй виповнилося шістнадцять, вона попросила родича, Дюрана Лассуа, провести її до сусіднього селища Вокулер, в якому вона звернулася до командира гарнізону графа Робера де Бодрікора з проханням надати їй дозвіл відвідати королівський двір у Шіноні. Заручившись підтримкою Жана де Меца та Бертрана де Пуленжа вона вдуге звернулася з проханням і зробила надзвичайне передбачення про зміну становища біля Орлеана.

ШЛЯХ ЗРОСТАННЯ

Коли вісті з фронту підтвердили передбачення Жанни, Лаустон де Бодрікур дав їй ескорт для подорожі до Шінона. Пробираючись через ворожу бургундську територію, вона переодягнулася в чоловічий одяг. Прибувши до королівського двору, вона отримала приватну аудієнцію з Карлом VII і справила на нього враження. На той час теща Карла Йоланда Арагонська фінансувала загін для підмоги Орлеану. Жанна попросила у неї дозволу поїхати із загоном і носити лицарський обладунок. Броню, коня, меч, стяг та інше спорядження їй подарували. Можливо, сприятливе ставлення королівського двору до Жанни пояснювалося тим, що вони бачили в ній єдину надію порятунку режиму, що загрожував от-от розвалитися.

Жанна надала затяжному англо-французькому конфлікту характеру релігійної війни. Уцьому був свій ризик. Радників Карла бентежило, що її можуть звинуватити в ересі або у відьомстві, якщо не вдасться підтвердити поза будь-яким сумнівом її релігійність. Вороги Карла могли б легко проголосити, що його королівство — дар диявола. Щоб запобігти такій можливості, дофен звелів провести теологічний іспит у Пуатьє і підтвердити її моральність. У квітні 1429 комісія священиків проголосила Жанну дівчину «бездоганного життя, доброю християнкою, наділеною чеснотами скромності, чесності та простоти». Теологи із Пуатьє не винесли рішення щодо її божого натхнення. Вони тільки повідомили, що можна зробити «сприятливе припущення» щодо божої природи її місії. Карлу цього вистачило, але вони переклали відповідальність на нього, зазначивши, що саме він зобов'язаний випробувати Жанну: «Сумніватися у ній, чи відмовитися від підозри злодіяння означало б висловити недовіру Святому Духові й бути негідними божої допомоги». Перевіркою істинності її тверджень мала стати перемога під Орлеаном.

ВІЙСЬКОВЕ ЖИТТЯ

Жанна відкинула обережну стратегію, характерну для французького командування попередніх кампаній. Упродовж п'яти місяців облоги оборонці Орлеана зробили тільки одну агресивну спробу, яка завершилася катастрофою. 4 травня французи атакували й захопили фортецю Сен-Лу, а 5 травня вона здійснила марш до другої фортеці під назвою Сен-Жан-ле-Блан, де не зустріли опору, оскільки супротивник її покинув. На раді наступного дня вона виступила проти Жана Орлеанського, вимагаючи нового наступу. Жан Орлеанський звелів замкнути міську браму, щоб запобігти новій битві, але вона скликала міщан та простих вояків і змусила мера відчинити браму. Тільки з одним капітаном вона вийшла за місто й захопила фортецю Сен-Огюстен. Того вечора вона довідалася, що її виключили з військової ради, на якій командування вирішило чекати на підмогу перед наступною дією. Всупереч цьому рішенню вона наполягла 7 травня на атаці головної твердині англійців — Ле-Турель. Коли Жанна отримала поранення стрілою в шию, але повернулася, щоб повести військо в останній наступ, вона здобула статус героїні в очах сучасників.

Після несподіваної перемоги під Орлеаном з'явилося багато пропозицій подальших наступальних дій. Англійці очікували спроби відвоювання Парижа або наступу в Нормандії. Жанна переконала Карла VII надати їй статус спільного командування військом разом із герцогом Джоном II Алансонським. Король схвалив її план відвоювання ближніх мостів через Луару, що було прелюдією до наступу на Реймс та коронації Карла VII. Реймс був традиційним місцем коронації французьких королів. План був сміливим, бо Реймс розташований приблизно вдвічі далі, ніж Париж, глибоко в території ворога.

ВІЙСЬКОВЕ ЖИТТЯ

ЖАННИ Д*АРК

Французькі сили вирушили у напрямку Реймса з Жіан-сюр-Луар 29 червня, а 3 липня їм здався бургундський гарнізон міста Осер. Інші міста на шляху війська теж без опору переходили на бік французів. Труа, місто в якому була підписана угода, що ставила мету позбавити Карла VII прав на трон, капітулювало після безкровної чотириденної облоги. На час, коли французькі сили підходили до Труа, у них закінчувався провіант, але тут їм пощастило. Мандрівний чернець на ймення брат Рішар проповідував в околицях Труа кінець світу й переконав місцевих жителів, садити боби, які дозрівали рано. Голодне військо прибуло саме на урожай.

Реймс відкрив міську браму перед силами французів 16 липня. Коронація відбувалася наступного ранку. Хоча Жанна та герцог Алансонський закликали до швидкого маршу на Париж, королівський двір віддав перевагу переговорам із герцогом Бургундським із метою досягнути перемир'я. Герцог Філіп Добрий нарушив угоду, використавши її лише для того, щоб зміцнити захист Парижа. У проміжку між сутичками французькі війська пройшли маршем околиці Парижа, і їм мирно здалися ще кілька міст. Англійські сили на чолі з герцогом Бредфордським вирушили назустріч французам і вийшли на позиції проти них 15 серпня. Штурм Парижа почався 8 вересня. Незважаючи на поранену стрілою арбалета ногу, Жанна продовжувала керувати військами до кінця дня. Наступного ранку прийшов королівський наказ відступити. Більшість істориків звинувачують у політичних помилках, що сталися після коронації, великого шамберлена Жоржа де ля Тремуайя. У жовтні Жанна захопила Сен-П'єрр-ле-Мутьє і отримала дворянство.

Жанна д'Арк

Жанна д'Арк на коронації Карла VI, Домінік Енгр (1780—1867)

ПОЛОН

Після кількох незначних сутичок в околицях Ла-Шаріте-сюр-Луар впродовж листопада та грудня, у квітні наступного року Жанна вирушила в Комп'єнь, щоб допомогти місту вистояти англо-бургундську облогу. 23 травня 1430 вона потрапила в полон. Це сталося, коли її сили атакували бургундський табір при Марнї. Коли бургундці отримали шеститисячне підкріплення, Жанна звеліла своїм силам відстояти на укріпленій позиції, але сама, за законами честі, останньою покинула поле бою. Бургундці оточили ар'єргард, і її збили з коня стрілою. Вона спочастку відмовилася здатися. У ті часи було заведено платити за бранців викуп, але випадок із Жанною був особливим. Багато істориків звинувачують Карла VII в тому, що він не втрутився. Вона кілька разів робила спроби втечі, одного разу стрибнула з 21-метрової вежі у Вермандуа на м'яку землю в фортечному рові. Після цієї спроби її перевели в бургундське місто Аррас.

Врешті-решт, англійці викупили її у герцога Філіпа Бургундського. Значну роль у переговорах та в судовому процесі взяв на себе єпископ П'єр Кошон із Бове, який симпатизував англійцям.

СУДОВИЙ ПРОЦЕС

Звинувачення в єресі й судовий процес були політично мотивовані. Герцог Бедфордський оголосив, що французький престол повинен по праву належати його племіннику Генріху VI. Внаслідок дій Жанни відбулася коронація конкурента, тож, звинувачення Жанни було спробою поставити під сумнів легітимність її короля. Судовий процес розпочався 9 січня 1431 в Руані, де розташовувався англійський окупаційний уряд. В ході процесу були порушення процедури.

Основна проблема була в тому, що згідно з церковними законами єпископ Кошон не мав юрисдикції в справі. Його призначення відбулося тому, що його підтримував англійський уряд, який фінансував процес. Церковний нотаріус Ніколя Байї, якому доручили зібрати свідчення проти Жанни, не знайшов нічого крамольного. Без таких свідчень суд не мав підстав розпочати процес. Розпочавши процес, суд також порушив церковний закон, відмовивши їй у праві на адвоката. На першому засіданні Жанна скаржилася, що всі присутні налаштовані проти неї й попросила, щоб запросили «французького церковника».

Протоколи судових засідань свідчать про непересічний інтелект Жанни. Знаменитий такий обмін репліками. Коли її спитали, чи відомо їй, що вона в божій милості, вона відповіла «Якщо ні, то хай Бог візьме мене в свою милість, а, якщо так, то хай Бог і надалі тримає мене». Запитання — схоластична пастка. Церковна доктрина стверджує, що жодна людина не може бути впевнена в божій милості. Відповівши «так», вона сама звинуватила б себе в єресі. Відповівши, ні — визнала б свою провину. Писар Буагійом пізніше свідчив, що, почувши цю відповідь, судді були приголомшені. Цей діалог справив таке враження на Бернарда Шоу, що він повністю включив його буквальний переклад у текст п'єси «Свята Жанна».

Допит Жанни д'Арк у в'язниці кардиналом Вінчестера. Картина Іпполіта Делароша, 1824. Руанський музей красних мистецтв.

Вежу в Руані, в якій Жанну тримали під час судового процесу, стали називати вежою Жанни д'Арк. При спробі втечі вона стрибнула з іншої, мабуть, подібної вежі.

СТРАТА ТА ОСТАННІ ДНІ ЖИТТЯ

Єресь каралася смертю тільки у разі рецидиву. Підписавши заяву про зречення, Жанна погодилася носити жіноче вбрання. Через кілька днів вона повідомила одного з членів трибуналу, що «важливий англійський лорд увійшов до її в'язниці й намагався взяти її силою». Вона знову почала одягатися в чоловіче вбрання, щоб захиститися від згвалтування, або ж, за свідченням Жана Массьє, тому, що її сукню вкрали, й їй не було в що одягнутися. З точки зору доктрини, те, що вона переодягалася пажем під час подорожі через ворожу територію й носила броню в битві, не було провиною. «Хроніки діви» стверджують, що переодягання запобігало згвалтуванню в польових умовах. Церковники, які пізніше свідчили на повторному реабілітаційному процесі, стверджували, що вона продовжувала одягатися в чоловіче вбрання у в'язниці, щоб запобігти згвалтуванню. Жанна прагнула зберегти цнотливість. Чоловіче вбрання сповільнило б гвалтівника, крім того в ньому чоловіки менш ймовірно сприймали б її за об'єкт сексуальних домагань. Коли її запитали про одяг, вона зіслалася на іспит у Пуатьє. Протоколи того іспиту не збереглися, але все вказує на те, що теологи з Пуатьє схвалили її дії. Іншими словами, вона мала місію виконати чоловічу роботу, а тому їй слід було одягатися, як чоловіку. Впродовж своєї військової кар'єри вона також коротко стриглася і не відмовилася від цієї звички у в'язниці. Її прихильники, такі як теолог Жар Герсон, захищають її звичку. Це ж робив інквізитор Бреаль під час реабілітаційного процесу. Попри це, у 1431 суд виніс їй смертельний вирок.

Збереглися свідчення очевидців смерті Жанни на вогнищі 30 травня 1431. Її прив'язали до високого стовпа на Сторому ринку в Руані. Вона попросила двох ченців, брата Мартена Ладвеню та брата Ізамбара де ла П'єра, тримати перед нею розп'яття. Один селянин зробив для неї невеликий хрест, який вона одягнула поверх сукні. Коли вона перестала дихати, англійці розгребли грань, щоб продемонструвати її обсмалене тіло з метою запобігти чуткам, що їй вдалося утекти живою. Потім вони ще двічі спалили тіло, доки воно не перетворилося в попіл, й заборонили збирати його як реліквію. Те, що від неї залишилося, викинули в Сену. Кат, Джеффри Терадж, пізніше стверджував, що «... дуже боявся прокляття».

Смерть Жанни д'Арк на вогнищі,
картина Германна Штільке
(1803—1860).

Вшанування пам'яті:

- 127 Жанна — астероїд, названий на честь цієї жінки.